

6.8.2018

Lääkehoitosuunnitelma

Perusopetus

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Lääkehoidon sisältö ja toimintatavat	4
3. Osaamisen varmistaminen ja ylläpito	5
Lupakäytännöt	5
Lääkehoitolupien dokumentointi	6
PKV-lääkehoidon osaamisvaatimukset	7
Osaamisen varmistaminen	7
Yksikkökohtaiset lääkkeet, joita voi antaa ilman lääkärin määräystä	7
4. Henkilöstön vastuut, velvollisuudet ja työnjako	7
Yksikön esimies perusopetuksessa	7
Lasta hoitava lääkäri	8
Perusopetuksen työntekijä, jolla on lääkehoidon koulutusta	8
Perusopetuksen työntekijä, jolla ei ole lääkehoidon koulutusta	8
Määräaikainen henkilöstö	8
Opiskelija harjoittelijana	8
Opiskelijat tilapäisesti työntekijänä	9
5. Lääkehuolto	9
6. Lääkkeiden jakaminen ja antaminen	10
7. Dokumentointi ja tiedottaminen	10
8. Seuranta ja palautejärjestelmät	10
LÄHTEET	11
LIITE 1 Allergia/astmaa sairastavan lapsen lääkehoito	
LIITE 2 Erityisruokavalioilmoitus koulussa	
LIITE 3 Epilepsiaa sairastavan lapsen lääkehoito	
LIITE 4 Diabetesta sairastavan lapsen lääkehoito	
LIITE 5 Lääkehoidon passi	
LIITE 6 Lapsen yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma	
LIITE 7 Henkilökunnan perehdytys ja lupa lapsen lääkehoitoon	
LIITE 8 Lääkkeen antaminen perusopetuksessa	
LIITE 9 Lääkehoidon prosessi	

Laatijat	Liisa Karikko, ylihoitaja Raija Lappalainen, osastonhoitaja
Tarkastaja	Sari Hietala, toimialueylihoitaja
Hyväksyjä	Sanni Penttilä, apulaisylilääkäri

1. Johdanto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on laatinut ”Turvallinen lääkehoito - Opas lääkehoitosuunnitelman tekemiseen sosiaali- ja terveydenhuollossa” oppaan (THL 14/2015) julkisille terveydenhuollon toimintayksiköille sekä muille lääkehoitoa toteuttaville yksiköille. Oppaalla pyritään yhtenäistämään lääkehoidon toteuttamisen periaatteet, määrittelemään toimintayksiköille vähimmäisvaatimukset lääkehoidon turvallisesta toteuttamisesta sekä selkeytetään johdon ja työntekijöiden vastuut.

Oppaassa on suositukset myös sellaisia toimintayksiköitä varten, joiden perustehtävään lääkehoidon toteuttaminen ei kuulu, mutta joissa saatetaan joutua toteuttamaan lääkehoitoa. Tällaisia yksiköitä ovat esimerkiksi koulut. Lääkehoitoa koskevat yleiset ohjeet ja periaatteet ovat samat kaikille kunnan perusopetuksen julkisille ja yksityisille toimintayksiköille. Pääsääntö on, että lääkehoidon toteuttaminen on terveydenhuollon ammattihenkilön toimintaa ja että lääkehoitoon koulutetun terveydenhuollon ammattihenkilön, kuten lähihoitajan, tulisi toteuttaa lääkärin määräämä lääkehoito.

Siun soten Turvallinen lääkehoito- työryhmä on julkaissut Lääkehoidon oppaan (versio 8.1, 3.5.2018) koskemaan koko Siun soten aluetta. Siinä määritellään koko kuntayhtymää koskevat ja kaikille yhteiset osaamisen varmistamiseen, vastuisiin, velvollisuuksiin ja työnjakoon, lupakäytäntöihin, lääkehuoltoon, lääkkeiden antamiseen ja jakamiseen, potilaiden ja asiakkaiden neuvontaan, lääkehoidon vaikuttavuuden arviointiin, dokumentointiin sekä seuranta- ja palautejärjestelmiin kuuluvat linjaukset. Siun sote laatii lääkehoitosuunnitelman alueensa perusopetuksen osalta.

Siun sote on laatinut perusopetuksen lääkehoitosuunnitelman työryhmässä, johon ovat osallistuneet Siun soten perhe- ja sosiaalipalveluista Joensuun opiskelijahuollosta osastonhoitaja Raija Lappalainen ja ylihoitaja Liisa Karikko. Toimialueylihoitaja Sari Hietala on tarkistanut perusopetuksen lääkehoitosuunnitelman ennen lääkehoitosuunnitelman hyväksymistä. Perusopetuksen lääkehoitosuunnitelman hyväksyy Siun soten perhepalvelujen apulaisylilääkäri Sanni Penttilä.

2. Lääkehoidon sisältö ja toimintatavat

Perusopetuksen lääkehoitosuunnitelma sisältää yleiset perusopetuksessa toteutettavaan lääkehoitoon liittyvät linjaukset. Tämän lisäksi jokainen oppilaitos kuvaa oman lääkehoidon prosessinsa ja siihen kuuluvat käytännön toimintaa koskevat ohjeet.

Perusopetuksen lääkehoitosuunnitelma sisältää tiedon siitä, kuka Siun soten opiskelijahuollossa on kunkin alueen koulujen yhteyshenkilö ja vastaa lääkehoitosuunnitelman toteuttamiseen liittyvästä perehdytyksen järjestämisestä sitä tarvitseville perusopetuksen työntekijöille.

Työpaikkakohtainen lääkehoitosuunnitelma vähentää virheen riskiä ja selkeyttää eri henkilöstöryhmien työnjakoa. Lääkehoidon organisointi perusopetuksessa tulee tapahtua suunnitelmallisesti aina oppilaskohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan saakka. Lääkehoitoon osallistuvien henkilöiden osaaminen ja saatavilla olo tulee varmistaa koko perusopetuksen toiminta-ajan silloin, kun yksikössä on lääkehoitoa tarvitseva oppilas. Vastuu osaamisesta ja työvuorosuunnittelusta on toimintayksiköllä. On huolehdittava siitä, että yksiköissä on riittävä määrä lääkehoidon osaamisen hallitsevaa henkilöstöä myös henkilöstön sairauspoissaolojen ja loma-aikojen turvallisen lääkehoidon toteuttamisen mahdollistamisen kannalta.

Oppilaiden lääkehoidosta vastaavat vanhemmat ja oppilas itse oman kehitystasonsa mukaisesti. Koulun lääkehoitoon liittyvät toimintamallit kuvataan koulu- ja oppilaitoskohtaisesti oppilas- ja opiskelijahuoltosuunnitelmassa. Osana tätä kokonaisuutta tulee kuvata oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa.

Kun oppilaalla ilmenee lääkehoitoa vaativa sairaus tai kun kouluun on tulossa säännöllistä lääkehoitoa tarvitseva oppilas, vanhempien on huolehdittava siitä, että lääkehoidon toteuttamisesta sovitaan yhdessä terveys- ja opetustoimen henkilöstön kanssa. Sovittaviin asioihin kuuluvat lääkityksen toteuttaja sekä tämän varahenkilö ja heidän tarvitsemansa perehdytys, erityistilanteisiin varautuminen, ensiapukäytännöt sekä työnjako ja vastuut koulun toimijoiden, vanhempien ja oppilaan kesken. Samalla sovitaan myös siitä, kuka vastaa oppilaan lääkehoidon toteutuksesta (esim. kuka henkilökunnasta mittaa verensokerin ja ruoka-annokset ja hoitaa insuliinin annostelun) ja kuka on varahenkilö.

Perusopetuksen johto vastaa siitä, että lääkehoidon toteuttaminen järjestetään asianmukaisesti. Pitkäaikaissairaiden lasten hoidon koordinoivastuu on terveydenhuollolla. Vanhempien, perusopetuksen henkilöstön ja oppilaan hoidosta vastaavan lääkärin (tai lääkärin valtuuttaman muun terveydenhuollon ammattihenkilön) kanssa sovitut asiat kirjataan oppilaan hyvinvointisuunnitelmaan.

Oppilaille ei pääsääntöisesti anneta koulupäivän aikana muita kuin välttämättömiä lääkkeitä. Perusopetuksen lääkehoitosuunnitelmassa tulee määritellä, miten lyhytaikainen lääkitys toteutetaan tarvittaessa. Perusopetuksen johdon on huolehdittava, että henkilökunta on saanut tarpeenmukaisen

perehdytyksen ja mahdollisen lisäkoulutuksen oppilaan lääkehoitoon. Pelkän lääkehoidon toteuttamisen lisäksi henkilöstön on ymmärrettävä lääkehoidon merkitys osana hoidon kokonaisuutta.

Jos perusopetuksessa on erityisen hoidon ja kasvatuksen tarpeessa olevia oppilaita, se on otettava huomioon perusopetuksen resursoinnissa eli hoito- ja kasvatustehtävään osallistuvien henkilöiden lukumäärässä, jollei koulussa ole oppilaille erityistä avustajaa. Tapauskohtaisesti tulee arvioida, onko lääkehoitoa tarvitseva oppilas lain tarkoittama erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitseva. Esimerkiksi insuliinihoitoa tarvitseva oppilas vaatii perusopetuksen henkilöstöltä koko koulupäivän ajan erityistä huomiota ja seurantaa. Erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitseva tulee huomioida esimerkiksi henkilöstömitoituksessa. Edellä kuvattuja periaatteita noudatetaan myös esiopetuksessa sekä aamu- ja iltapäivähoidossa.

3. Osaamisen varmistaminen ja ylläpito

Lupakäytännöt

Pääsääntö on, että lääkehoidon toteuttaminen on terveydenhuollon ammattihenkilön toimintaa ja että lääkehoitoon koulutetun terveydenhuollon ammattihenkilön, kuten lähihoitajan, tulisi toteuttaa lääkärin oppilaalle määräämä lääkehoito. Lääkehoitoon kouluttamaton henkilöstö voi saada luvan oppilas- ja lääkekohtaiseen lääkehoitoon, kun hän on saanut perehdytyksen oppilaan sairauteen ja ko. lääkkeeseen ja sen antotapaan sekä sopinut asiasta myös vanhempien kanssa. Työnantajan tulee järjestää perusopetuksen työntekijöille lääkehoidosta tarvittaessa perehdytystä ja lisäkoulutusta.

Koska esimerkiksi injektioiden antaminen ihon alle on vaativaa lääkehoitoa, se edellyttää myös lähihoitajan osaamisen varmistamista näytöllä ja perehdytystä ja lisäkoulutusta. Näytön ottaa vastaan lääkehoitoon koulutuksen saanut, kokenut laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö, joka voi olla esimerkiksi terveyskeskuksen tai sairauden seurannasta vastaavan erikoissairaanhoidon sairaanhoitaja.

Diabeteksen insuliinihoitoon liittyvästä koulutuksesta ja perehdytyksestä vastaa oppilaan hoitovastuussa oleva erikoissairaanhoidon yksikkö. On tärkeää, että diabeetikkojen perusopetuksessa tapahtuvan hoidon toteuttamisessa huomioidaan diabetesosaamisen jatkuvuus. Mikäli henkilökunta tai oppilaan luokka vaihtuu, toteutetaan uusien työntekijöiden koulutus pääsääntöisesti lasten- ja nuortentautien poliklinikalla. Astma- ja allergialääkkeiden sekä epilepsialääkkeiden käytön opastavat vanhemmat. Tarvittaessa voidaan pyytää ohjausta lasten- ja nuortentautien poliklinikalla.

Lääkehoidon osaamiseen liittyvät lisäkoulutukset ja luvat koostuvat LOVE- verkko-teoriaopinnoista, verkkotentistä ja käytännön näytöistä. Lisäkoulutuksen järjestäjä vastaa lääkehoidon koulutuksen laadusta ja laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö näytön vastaanottamisesta. Näytön vastaanottaja vastaa lääkehoidon osaamisen varmistamisesta.

Lääkehoidon toteuttamiseen tarvittavat verkko-opinnot suoritetaan omassa työyksikössä Moodle-oppimisympäristössä (www.verkkarit.fi), jossa lääkehoidon osaamisen kokonaisuus on nimeltään LOVE (lääkehoidon osaaminen verkossa). Siun Soten Koulutusyksikkö vastaa verkkokurssien hallinnoinnista ja antaa lisätietoa lupakäytännöistä. Verkko-oppimisympäristöön kirjaututaan Pohjois-Karjalan Tietotekniikkakeskus Oy hallinnoimilla MAD- tunnuksilla.

Siun Sotessa verkko-opintojen yhteyshenkilöinä toimivat koulutusyksikön työntekijät, (koulutus@siunsote.fi), joilta saa tietoa yleisistä tenttipäivistä.

Jokaiselle perusopetuksessa lääkehoitoon osallistuville suositellaan MiniLOP-teoria ja -tentti osioiden ja/tai LOKKI-osion suorittamista LOVE-kokonaisuudesta. Lääkehoitoon koulutuksen saaneille, kuten lähihoitajat, suositellaan LOP-teorian sekä lääkelaskujen opiskelua ja tenttimistä LOVE- kokonaisuudesta. PKV-lääkehoitoon osallistuville suositellaan suoritettavaksi erillinen lisäosio LOVE-kokonaisuudesta.

Teorian ja tentin suoritus on voimassa 5 vuotta allekirjoituspäivämäärästä, jonka jälkeen on suoritettava teoria ja tentit uudelleen. Näyttöjä ei tarvitse antaa uudestaan, ellei erityinen tarve sitä vaadi (esim. pitkä poissaolo, osaamisvaje, harvoin tehtävä työtehtävä, lääkehoidon virheet jne).

Injektiot ihon alle (s.c.) vaativat näytön ja kirjallisen luvan. Näytön vastaanottaa ja luvan myöntää terveydenhuollon ammattihenkilö oppilaan hoitovastuussa olevassa terveydenhuollon yksikössä. S.c. lupa on voimassa 5 vuotta. Tarvittaessa näytöt: koulutus@siunsote.fi

Tablettilääkityksen sekä inhaloitavien lääkkeiden antamisen edellytyksenä on perehtyminen oppilaan lääkehoitoon sekä lääkkeiden antamisesta suoritettu näyttö tai muu varmistus lääkkeen antamisen osaamisesta.

Adrenaliini-injektori (Epipen ja Jext) on tarkoitettu maallikkokäyttöön. Anafylaksiassa adrenaliini on hengen pelastava hoito, jota ei tule epäröidä antaa. Adrenaali-injektorin käyttö ei edellytä kirjallista lupaa ja näyttöä. Anafylaksian hoidosta löytyy hyvä koulutusvideo osoitteesta: <https://vimeo.com/141512797>.

Lääkehoitoperehdytys ja lupa on aina oppilaskohtainen.

Lääkehoitolupien dokumentointi

Oppilaskohtainen perehdytys kirjataan oppilaan henkilökohtaisen lääkehoitosuunnitelman. Mallipohjat oppilaskohtaisesta lääkehoitosuunnitelmasta (LIITE 6) sekä perehdytys- ja lupalomakkeesta (LIITE 7).

Lääkehoidon passi löytyy tämän asiakirjan liitteistä, jokainen organisaatio huolehtii itse opintojen dokumentoinnista (LIITE 5). Tenttisuoritukset ja tarvittavat näytöt kirjataan lääkehoidon passiin.

PKV-lääkehoidon osaamisvaatimukset

PKV-lääkehoitoa ei pääsääntöisesti toteuteta perusopetuksessa. Poikkeustilanteissa voi kyseeseen tulla tarkkaavaisuushäiriölääkitys (ADHD), jolloin työntekijän osaaminen varmistetaan oppilaskohtaisella perehdytyksellä ja lupamenettelyllä (kts. lupakäytännöt).

Osaamisen varmistaminen

Perusopetuksen esimies huolehtii siitä, että kaikilla lääkehoitoon osallistuvilla on tarvittava lupa kunnossa. Tarvittaessa perusopetuksen esimies huolehtii lisäkoulutuksen pyytämisestä ja järjestämisestä.

Yksikkökohtaiset lääkkeet, joita voi antaa ilman lääkärin määräystä

- ei ole käytössä

4. Henkilöstön vastuut, velvollisuudet ja työnjako

Jokainen lääkehoitoa toteuttava tai siihen osallistuva vastaa aina omasta toiminnastaan. Viimekädessä lääkkeen antaja vastaa siitä, että hän tietää mitä, miten, miksi ja kenelle lääkettä annetaan. Lääkehoitoa toteuttaessaan lääkehoitoa toteuttava työntekijä vastaa omasta toiminnastaan lääkemääräykseen perustuen sekä ammatillisen koulutuksensa, vastualueensa ja työyksikön lääkehoitosuunnitelman mukaisesti. On tärkeää, että työntekijä kertoo työnantajalleen tai esimiehelleen, jos hänen työhönsä kuuluu tehtäviä, joita hän ei hallitse. Silloin häntä voidaan perehdyttää tehtäviinsä paremmin, järjestää lisäkoulutusta tai järjestellä tehtäviä vastaamaan hänen osaamistaan. Opetustoimen lainsäädäntö ei määrittele työntekijöiden lääkehoitoon osallistumista, eikä työntekijöitä siten voida tehtävään velvoittaa.

Vastuu perusopetuksen yleisen lääkehoitosuunnitelman laatimisesta on Siun soten perhe- ja sosiaalipalvelujen johdolla.

Perusopetuksen johdon vastuulla on huolehtia siitä, että yksikössä on Siun soten perusopetuksen lääkehoitosuunnitelman pohjalta laadittu omaan perusopetusyksikköön sopiva lääkehoitosuunnitelma.

Yksikön esimies perusopetuksessa

Työnantaja vastaa siitä, että työntekijälle annetaan sellaisia tehtäviä, joihin hänen tietonsa ja taitonsa riittävät. Esimies tai työyksikön perehdytyksestä vastaava huolehtii siitä, että uudet työntekijät saavat tarvittavan, asiakaskohtaisen tiedon ja opastuksen, mikäli yksikössä on jatkuvaa lääkehoitoa saava oppilas. Toimintayksikön esimies valvoo lääkehoidon toteuttamista päivittäisessä työssä. Toimintayksikön esimies vastaa oikeista työskentelyolosuhteista lääkehoitoa toteutettaessa (säilytysmahdollisuus, aseptiikka).

Lasta hoitava lääkäri

Lasta hoitava lääkäri vastaa aina lääkkeen määräämisestä ja oppilaan lääkehoidon kokonaisuudesta. Lääkäri vastaa hoidon tarpeen arvioinnista, lääkehoidon ohjauksesta sekä neuvonnasta ja vaikuttavuuden arvioinnista omalta osaltaan.

Perusopetuksen työntekijä, jolla on lääkehoidon koulutusta

Perusopetuksen työntekijä, esim. lähihoitaja tai sosionomi, jolla on perusopinnoissaan ollut lääkehoitopintoja, voi toteuttaa lääkärin oppilaalle määräämää luonnollista tietä annettavaa (esim. suun kautta) lääkehoitoa. Ihon alle pistettävän (esim. insuliini) lääkehoidon toteuttamiseen vaaditaan osaamisen varmistamista näytöllä ja perehdytystä ja lisäkoulutusta. Lääkehoitoon koulutettu työntekijä antaa oppilaalle lääkkeen oppilaan yksilölliseen lääkehoitosuunnitelmaan kirjatun sopimuksen mukaisesti, seuraa lääkehoidon vaikutuksia, dokumentoi lääkehoidon ja välittää tietoa oppilaan huoltajille sekä sovitusti lasta hoitaville terveydenhuollon ammattihenkilöille.

Perusopetuksen työntekijä, jolla ei ole lääkehoidon koulutusta

Perusopetuksen työntekijä, esim. opettaja tai koulunkäyntiavustaja, voi toteuttaa lääkärin oppilaalle määräämää, luonnollista tietä annettavaa (esim. suun kautta) tai ihon alle pistettävää (esim. insuliini) lääkehoitoa. Tällöin lääkehoidon toteuttaminen perustuu työntekijän suostumukseen, perehdytykseen, tarvittavaan lisäkoulutukseen sekä lupaan ja edellä mainittuihin oppilaan yksilöllisessä lääkehoitosuunnitelmassa sovittuihin asioihin. Terveystieteiden kouluttamattomalla työntekijällä ei ole velvoitetta lääkehoidon toteuttamiseen. Huoltajien tulee saada tietää, kuka lääkehoitoa perusopetuksessa toteuttaa.

Perusopetuksen henkilökunta, jolla ei ole lääkehoidon koulutusta perusopinnoissaan, antaa oppilaalle lääkkeen oppilaan yksilölliseen lääkehoitosuunnitelmaan kirjatun sopimuksen mukaisesti, dokumentoi lääkkeen annon ja välittää tietoa oppilaan huoltajille sekä sovitusti lasta hoitaville terveydenhuollon ammattihenkilöille.

Määräaikainen henkilöstö

Määräaikaisella työntekijällä tulee olla sama perehtyneisyys ja lupa kuin muillakin työntekijöillä toteuttaakseen oppilaan lääkehoitoa perusopetuksessa.

Opiskelija harjoittelijana

Opiskelijat toimivat ohjaajiensa vastuulla. Lääkehoidon harjoittelu edellyttää riittäviä teoreettisia tietoja ja taitoja sekä lääkelaskujen hallintaa, jotka ovat oppilaitoksen vastuulla. Suositeltavaa on, että opiskelija ei osallistu perusopetuksessa oppilaan lääkehoitoon. Opiskelija ei voi harjoittelunsa aikana suorittaa LOVE-opintoja työyksikössä.

Opiskelijat tilapäisesti työntekijänä

Opiskelija toimii vuorovastaavan työntekijän valvonnassa ja vastuulla. Opiskelijalla tulee olla sama perehdytys ja lupa kuin muillakin työntekijöillä toteuttaakseen oppilaan lääkehoitoa työntekijänä perusopetuksessa.

5. Lääkehuolto

Jos koulussa on lääkehoitoa tarvitseva oppilas, vanhemmat toimittavat koululle selkeät, yksinkertaiset ohjeet lääkeannoksista ja muista tarvittavista toimenpiteistä (esim. ravitsemusohjeet) sekä niiden mahdollisesta vaikutuksesta hoitoon. Oppilaan turvallisen lääkehoidon kannalta on olennaista, että opetuksen järjestäjä saa salassapitosäännösten estämättä tiedot oppilaan sairaudesta ja sen vaatimista toimenpiteistä vanhempien, erikoissairaanhoidon ja kouluterveydenhuollon kautta. Lääke tuodaan alkuperäispakkauksessa, ja pakkauksessa tulee olla oppilaan nimi, lääkkeen nimi, lääkkeen vahvuus, säilytyspaikka, mihin aikaan lääke on annettava, missä lääke tulee säilyttää (esim. jääkaappi) ja miten lääke annetaan (niellään, veteen sekoitettuna tms.).

Lääkkeet säilytetään lukitusssäilytyslaitteissa oppilaan nimellä varustettuna lääkkeen säilyvyysaika huomioiden. Ulkonäön tai käyttötarkoituksen perusteella helposti sekaantuvien lääkkeiden säilyttäminen eri paikoissa vähentää erehtymisen riskiä ja lisää turvallisuutta. Lääkkeet säilytetään erillään muista tuotteista ja välineistä, ja työyksiköissä kiinnitetään erityistä huomiota lääkkeiden oikeisiin säilytysolosuhteisiin. Lääkevalmisteiden säilytysohjeet löytyvät lääkepakkauksista ja lääkkeitä tulee säilyttää niiden oikeissa lämpötiloissa.

Säilytyslämpötilat ovat:

- huoneenlämpö +15– +25 astetta
- viileä +8- +15 astetta
- kylmä +2- +8 astetta
- pakastin < -15 astetta

Työyksikön henkilöstö tarkastaa lääkkeet säännöllisesti ja varmistuu siitä, ettei lääkekaapissa ole vanhentuneita tai muuten käyttöön soveltumattomia lääkkeitä. Vanhentuneet ja tarpeettomat lääkkeet toimitetaan vanhemmille, jotka toimittavat ne apteekkiin hävitettäväksi. Lääkekaapin avaimet ja kulunvalvonta järjestetään niin, että asiattomat eivät pääse käsittelemään lääkkeitä. Perusopetuksen työyksikön johtaja on vastuussa asianmukaisesta lääkkeiden säilytyksen järjestämisestä.

Mikäli oppilas on kypsä huolehtimaan itsenäisesti lääkityksestään (esim. astma- ja allergialääkkeet), hän voi pitää lääkkeitä huoltajien kanssa sovitusti mukanaan.

6. Lääkkeiden jakaminen ja antaminen

Aina ennen lääkkeen antamista tulee tarkistaa, lääke, annos, lääkemuo- to, annosteluajankohta ja antoreitti sekä varmistaa oppilaan henkilöllisyys.

Perusopetuksen henkilökunta antaa ja annostelee oppilaalle lääkkeen voimassaolevien lääkehoitolupien- sa sallimissa rajoissa oppilaan yksilöllisen lääkehoitosuunnitelman mukaan. Kuuri-luonteisten lääkehoitojen (esim. antibioottikuuri) sekä käsikauppavalmisteiden (esim. antihistamiini, särkylääkkeet) antaminen voidaan toteuttaa oppilaan yksilöllisen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti määräaikaisesti oppilaan hoidon niin edellyttäessä.

Erillishjeet diabetesta (Liite 4.), allergiaa / astmaa (Liite 1.) ja epilepsiaa (Liite 3.) sairastavien lasten lääkehoidosta on liitteenä.

7. Dokumentointi ja tiedottaminen

Annettu lääke kirjataan sovitun käytännön mukaisesti ” lääkkeenjako- / lääkkeenantolistalle” ja lääkkeitä mahdollisesti aiheutuneet poikkeavat vaikutukset tai havaitut haitat kirjataan ja ilmoitetaan huoltajalle.

8. Seuranta ja palautejärjestelmät

Päivitykset perusopetuksen lääkehoitosuunnitelmaan tehdään aina Siun soten Lääkehoito-oppaan päivityksen jälkeen. Siun soten alueella yhteyshenkilöinä toimivat Siun soten opiskelijahuollon osastonhoitajat Raija Lappalainen/ Joensuu, Tuire Seilonen/Heinävesi, Liperi, Polvijärvi, Outokumpu ja palveluesimies Anne Riikonen/Kontiolampi, Iloanta, Kitee ja apulaisosastonhoitaja Elli Hyttinen/Juuka, Lieksa, Nurmes, Valtimo. Attendon osastonhoitaja Sirpa Niiranen/Tohmajärvi ja osastonhoitaja Anneli Riistakoski/Rääkkylä. Perhepalvelujen apulaisylilääkärinä toimii Sanni Penttilä.

sähköposti:etunimi.sukunimi@siunsote.fi poikkeus anne.i.riikonen@siunsote.fi

sähköposti: etunimi.sukunimi@attendo.fi

Siun soten puhelinvaihe: 013-3300

Oppilaalle aiheutuneista lääkehoitoon liittyneistä vaaratilanteista tai haitoista informoidaan huoltajia ja käsitellään tapahtumat työyhteisössä.

LÄHTEET

Turvallinen lääkehoito. Opas lääkehoitosuunnitelman tekemiseen sosiaali- ja terveydenhuollossa. Thl 14/2015, https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/129969/URN_ISBN_978-952-302-577-6.pdf?sequence=1

Turvallinen lääkehoito Siun sote – Pohjois -Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen Lääkehoidon opas versio 8.1, 2018

ALLERGIAA/ASTMAA SAIRASTAVAN LAPSEN LÄÄKEHOITO.

Allerginen lapsi perusopetuksessa: Ruoka-allergiat

► Ruoka (esim. maito, kananmuna, vehnä) voi aiheuttaa ruoka-allergisille lapsille nopeasti, minuuttien tai tunnin kuluessa (iho-oireita, suu-suolioireita, nuhaa, astmaa) tai hitaasti, tuntien tai jopa muutaman päivän kuluessa kehittyviä allergiaoireita. Useimmiten oireet ovat lieviä, väistyvät vähitellen eivätkä tarvitse erityistä hoitoa. Haittaavia oireita hoidetaan välttämällä kyseistä ruoka-ainetta ja käyttäen lääkkeitä tarpeen mukaan.

► Pääsääntö on, että allerginen lapsi syö perusopetuksessa samaa ruokaa kuin muut lapset, jollei allergiaruokavalion välttämättömyydestä ole terveydenhuollon lausuntoa. Kouluikäisillä erityisruokavalioden tarve selvitetään määräaikaistarkastusten yhteydessä. Perheiltä pyydetään lisäksi tiedot erityisruokavalion tarpeesta jokaisen syyslukukauden aluksi. Lukuvuoden aikana tapahtuvista muutoksista on ilmoitettava terveydenhoitajalle. Kouluterveydenhoitaja välittää erityisruokavalioilmoituksen oppilaitoksen keittiölle. Lapsilla saattaa olla erityisesti koivun siitepölyallergiaan liittyviä ristiallergioita. On huomattava, että välttö koskee vain tuoreita kasviksia eikä esimerkiksi keittoja. Jos tuoreet kasvikset, hedelmät tai juurekset aiheuttavat haittaavia suu- tai limakalvo-oireita, lapsi voi jättää ne syömättä ja korvata ne muilla tarjolla olevilla vaihtoehdoilla.

► Vahinkoaltistumisen (esim. lapsi ottaa toisen lapsen lautaselta ruokaa) aiheuttamat lievät oireet hoidetaan antihistamiini-lääkityksellä. Vanhemmat neuvovat perusopetuksen henkilöstölle varalääkkeen käytön.

► Vahinkoaltistuminen aiheuttaa maassamme vuosittain muutaman nopeasti kehittyvän, vaarallisen allergiareaktion, anafylaksian. Aiheuttajia ovat useimmiten maito, vehnä, kananmuna, soija, kala, siemenet ja pähkinät

Anafylaksian ensihoito on aina adrenaliini. Anafylaksian saaneen lapsen perheelle opastetaan adrenaliiniinjektorin (EpiPen, Jext) pistäminen reisilihakseen. Anafylaksian hoidosta löytyy hyvä koulutusvideo osoitteesta: <https://vimeo.com/141512797>.

Vanhemmat ohjaavat tarvittaessa koulun terveydenhoitajan kanssa perusopetuksen henkilökuntaa. Anafylaksiat ovat kuitenkin harvinaisuuksia eikä koko perusopetuksen henkilöstön kouluttaminen kaiken varalta ole tarpeen eikä mahdollista.

► Jos vahinkoaltistuminen aiheuttaa hitaasti kehittyviä iho- tai suolioireita, ne eivät ole vaarallisia eivätkä yleensä tarvitse perusopetuksessa annettavaa lääkitystä.

Hengitystieallergiat ja atooppinen ihottuma

Hengitystieallergiasta kärsivä lapsi ei tarvitse perusopetuksessa erityistoimenpiteitä eikä perusopetuksessa tehdä tavallisten hygieniatoimenpiteiden lisäksi erityistä allergiasaneerausta. Monissa perheissä on lemmikkieläimiä ja allergeeneja tarttuu vaatteisiin. Vaatteita ei tarvitse vaihtaa tai puhdistaa perusopetukseen tullessa.

► Allergisesta nuhasta kärsivät lapset saavat lääkkeensä (antihistamiini, nenäsumute ja silmätipat) kotona.

► Atooppista ihottumaa hoidetaan päivittäisellä rasvauksella, joka toteutetaan pääsääntöisesti kotona.

Astma

► Pääsääntö on, että akuutista hengenahdistuksesta kärsivää lasta ei viedä kouluun. Astmalääkkeen antaminen perusopetuksessa on poikkeus. Suurin osa lasten akuutista astmaoireilusta liittyy hengitytieinfektioihin, jolloin lapsi hoidetaan kotona.

► Astmaa sairastava lapsi alkaa joskus oireilla esimerkiksi retkellä hevostallille tai peleissä ja leikeissä. Tällaisissa tilanteissa oireilevilla lapsilla on mukana keuhkoputkia avaava lääke; esikoulu- kouluiästä lähtien lapsilla jauheinhalaattori (esim. Buventol Easyhaler®). Vanhempien tehtävänä on opastaa perusopetuksen henkilökunta lääkkeen käytössä. Isommat oppilaat voivat hallita lääkkeen itsenäisen käytön. Astman ylläpitohoitoon perusopetuksen henkilökunnan ei tarvitse puuttua

Kansallinen allergiaohjelma 2008 – 2018, Päivähoidon allergiaohje -työryhmä: Mika Mäkelä, Anna Pelkonen, Mikael Kuitunen, Erkka Valovirta, Erja Tommila, Tari Haahtela, Anna-Maija Haliseva-Lahtinen, Anne Liimola

Lasten allergiat Ohjeet ehkäisystä, diagnosoinnista ja hoidosta: Teija Dunder, Mikael Kuitunen, Mika Mäkelä, Anna Pelkonen, Tiina Reijonen, Erkka Valovirta ja allergiaohjelman sihteeristö. Suomen lääkärilehti Liite 18, 16.5.2011.

Koulu-/opiskeluterveydenhuolto/varhaiskasvatus
ILMOITUS ERITYISRUOKAVALIOSTA KOULUSSA/OPPILAITOKSESSA 2018

Toimitetaan **jokaisen syyslukukauden alussa** koulu/opiskeluterveydenhoitajalle.
 Lukuvuoden aikana tapahtuvista muutoksista on ilmoitettava terveydenhoitajalle.

Nimi _____

Koulu / oppilaitos _____

Oppilas / opiskelija luokka _____ Henkilökunta

Luokanopettaja _____

Hoitava lääkäri _____

ERITYISRUOKAVALIO TERVEDELLISISTÄ SYISTÄ

Ruoka-allergia tai -yliherkkyys

Merkittäviä oireita aiheuttava ruoka-aine	Oireen vaikeusaste*	Anafylaksia
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Laktoosi-intoleranssi

- * Täysin laktoositon ruokavalio
 * Vähälaktoosinen ruokavalio

Keliakia

- * Käyttää gluteenitonta kauraa
 * Ei käytä gluteenitonta kauraa

Diabetes

- * Tarvitsee valmiiksi annostellun lounasruoan Liitä mukaan ateriasuunnitelma
 * Valitsee välipalan itse
 * Haluaa valmiin välipalan

EETTISET / USKONNOLLISET SYYT

- * Ei veriruokia
 * Ei sianlihaa
 * Muu, mikä? _____

Päiväys _____ / _____

Allekirjoitus _____ puh. koti _____ puh. työ _____
 (Huoltajan allekirjoitus)

Terveydenhoitajan/ Lääkärin/
 Ravitsemusterapeutin allekirjoitus _____ puh. _____

* Keskustele oireen vaikeusasteesta terveydenhoitajan kanssa. Vaikeat oireet tarkoittavat sairaalakäyntiä.
 On hyvä huomioida, että nykyinen suuntaus ruoka-allergian hoidossa ei ole pelkkää välttämistä vaan myös sietokyvyn kehittämistä. Mikäli oireet ovat lieviä ei välttämisruokavaliota tarvita, mutta mikäli lapsella on vakava ruoka-allergia (lapsi on ollut sairaalahoidossa allergian suhteen), tulee hänen olla erityisseurannassa. (E. Valovirta, E. Tommila, Salon kaupunki)

EPILEPSIAA SAIRASTAVAN LAPSEN LÄÄKEHOITO / PKKS lastenneurologian poliklinikka

Aivojen normaali toiminta perustuu hermosolujen sähköiseen yhteydenpitoon. Epileptinen kohtaus on aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka voi ilmetä tajunnan, liikkeiden, aistitoimintojen tai tahdosta riippumattomien toimintojen häiriönä. Se missä paikassa aivoja kohtauspesäke on vaikuttaa kohtauksen oireiden ilmenemiseen.

Epilepsian hoidon ja seurannan tavoitteena on kohtauksettomuus. Tähän pyritään lääkehoidolla huomioiden lääkkeen sivuvaikutusten minimointi. Hoitoon ja seurantaan kuuluvat kontrollikäynnit lastenneurologian poliklinikalla sekä säännölliset laboratoriotulokset lääkeainepitoisuuksineen.

Säännöllisesti otettu lääke, riittävä lepo ja säännölliset ruokailut tulisi huomioida lapsen arjessa. Mikäli on tiedossa kohtaukselle altistavia tekijöitä, pyritään niiden minimointiin.

Tärkeää on seurata mahdollisia epilepsian kohtausoireita ns. kohtauskirjanpidolla. Kotona ja koulussa merkitään muistiin epäilyttävät oireet sekä kohtaukset. Kirjataan milloin, missä tilanteessa ja millaisia oireita esiintyi sekä kesto. Myös lapsen vointi oireen jälkeen olisi hyvä kirjata.

Kohtauksen aikana on tärkeää pysyä rauhallisena. Älä estä kouristusliikkeitä, mutta huolehdi, ettei lapsi kolhi itseään. Turvaa lapsen hengitys asettamalla hänet kylkiasentoon ja avaamalla mahdollisesti kiristävät vaatteet. Mikäli kohtaus alkaa rajuna tai kestää yli 2 (5) minuuttia tai toistuu, anna tarvittava lapselle määrätty ensiapulääke annetun ohjeen mukaan. joko peräruiskeena tai posken limakalvolle. Mikäli kohtaus jatkuu, soita ambulanssi 112. Ilmoita vanhemmille tilanteesta ja huomioi lapsen mahdollinen jälkiväsymys.

Tietoa epilepsiasta

www.epilepsia.fi

www.terveysportti.fi

Erikson, K., Gaily, E., Hyvärinen P. & Vainionpää, L 2008. Lapsi ja epilepsia. Helsinki: Epilepsialiiton julkaisu

DIABETESTA SAIRASTAVAN LAPSEN LÄÄKEHOITO

Diabeteksen hoidossa on sovittava yhteen insuliinin, ruuan ja liikunnan vaikutus verensokeriin. Verensokerin säännöllinen mittaaminen auttaa hyvän sokeritasapainon saavuttamisessa ja ylläpitämisessä

Perusopetuksen ja kodin yhteistyö

Hyvä yhteistyö luo edellytykset lapsen hyvinvoinnille perusopetuksessa. Koska diabetes on yksilöllinen sairaus, hoidon suunnittelussa korostetaan niitä asioita, jotka ovat juuri kyseiselle lapselle merkittäviä. Vastuualueista sovitaan yhdessä, ja sovitut asiat kirjataan lapsen yksilölliseen lääkehoidosuunnitelmaan. On tärkeää, että yhteistyö kodin, koulun ja hoitopaikan välillä jatkuu koko kouluajan, niin ala- kuin yläkoulussakin. Perusopetuksessa lapsen diabeteksen hoidosta vastaavat aikuiset ja lapsi oman ikätasonsa ja taitojensa mukaisesti. Vanhemmat huolehtivat hoitovälineiden hankkimisesta perusopetukseen ja kertovat, milloin ja missä tilanteissa verensokeria mitataan. Ateriainsuliini annostellaan yksilöllisesti lapsen yksilöllisen lääkitysohjeen mukaisesti.

Kun perusasiat diabeteksestä ja sen hoidosta ovat perusopetuksen henkilökunnan tiedossa ja kun tehtäväjako ja vastuut henkilökunnan kesken ovat selkeät, kaikki osapuolet voivat tuntea olonsa turvalliseksi.

Koska henkilökunnalla tulee olla tietyt valmiudet toteuttaa hoitoa, lapsen hoitojärjestelyt tulee aloittaa hyvissä ajoin ennen perusopetuksen alkua. On hyvä pitää tarvittaessa yhteistyöpalaveri, jossa ovat mukana lapsen vanhemmat, diabeteshoitaja, mahdollisesti ravitsemusterapeutti sekä lapsen hoidosta ja ruokailusta vastaavat henkilöt perusopetuksessa. Tarvittaessa yhteistyöpalaveri kannattaa järjestää mahdollisimman pian myös sellaisissa tilanteissa, kun perusopetuksessa jo oleva lapsi sairastuu diabetekseen tai vaihtaa koulua. Asioiden sujuminen on varmistettava aina työntekijöiden vaihtuessa.

Perusopetuksessa kannattaa sopia siitä, kuka vastaa ruokailuun liittyvistä asioista, verensokerin seurannasta ja insuliinin pistämisestä ja kuka toimii yhteyshenkilönä kodin ja perusopetuksen välillä, ilmoittaa mahdollisista muutoksista, retkistä ja hoidon sujumisesta.

Diabetes on yksilöllinen sairaus, mikä on tärkeä muistaa!

Matala verensokeri

Ohjeet matalan verensokerin ja sokin hoitoon on oltava perusopetuksessa tiedossa. Matalasta verensokerista on kyse, kun verensokeri on alle 4 mmol/l.

Ensiapu

Jos on kyse liian matalasta verensokerista, diabeetikon on HETI saatava jotakin nopeasti verensokeria kohottavaa juotavaa tai syötävää, esimerkiksi jokin seuraavista annoksista:

- lasillinen tuoremehua tai sokeripitoista virvoitusjuomaa/mehua tai mehutetra

- 4 – 6 palaa rypälesokeria (Siripiri, Dexal) tai tavallista sokeria
- hedelmä
- sokeripitoisia makeisia tai rusinoita
- sokeripitoinen jogurtti tai jäätelö
- lasillinen maitoa

Jos oireet eivät mene ohi 5 – 10 minuutissa tai mittauksella todetaan, että verensokeri on edelleen liian matala, annetaan toinen saman suuruinen annos.

TAJUTTOMUUS ELI SOKKI

Jos on epävarmaa, pystyykö lapsi nielemään tai lapsi on tajuton, hänelle ei saa antaa juotavaa tai syötävää tukehtumisvaaran vuoksi. Paras toimintatapa tällöin on laittaa lapsi kylkiasentoon ja sivellä siirappia tai hunajaa posken limakalvoille.

Jos tilanne pitkittyy verensokeri saattaa laske niin alas, että se johtaa tajuttomuuteen eli sokkiin. Sokkiin saattaa liittyä myös kouristuksia. Tällöin tehokas ensiapu on glukagonipistos (Glucagen ½ ampullia). Glukagoni on hormoni, joka vapauttaa maksasta sokeria verenkiertoon. Vanhempien kanssa sovitaan glukagonin käytöstä etukäteen, ja he toimittavat sen hoitopaikkaan.

Sokkitapauksissa paikalle on soitettava ambulanssi (112) ja lapsen vanhempiin on otettava heti yhteys.

[Diabetesliitto, Koululaisen diabetes- Opas ala- ja yläkouluille](#)

Insuliinin pistolupa Siun soten alueella: Insuliinin pistosohjauksen voi saada lasten- ja nuortentautien poliklinikalta, lasten ja nuortentautien osastolta 10A, diabeteshoitajalta tai lastenklinikan kuntoutusohjaajalta.

Ohjauksen ja pistosopetuksen antanut henkilö allekirjoittaa: Lupa insuliinipistosta varten – kaavakkeen, jonka ohjaukseen tuleva henkilö tuo tullessaan. Perusopetuksen henkilökunta huolehtii pistoslupa kaavakkeen toimittamisen eteenpäin pistoslupan saamista varten.

Pistolupa on voimassa viisi vuotta.

Lääkehoidon osaaminen perusopetuksessa

LOVE - passi
LÄÄKEHOIDON OSAAMINEN VERKOSSA

Nimi: _____

Henkilönumero tai syntymäaika: _____

Tehtävänimike: _____

Työyksikkö: _____

LÄÄKEHOITON KOULUTTAMATTOMAT HENKILÖT

Lääkehoitoon kouluttamatonta henkilöstöä ovat esimerkiksi opettajat tai koulunkäyntiavustajat, joiden koulutukseen ei sisälly lääkehoidon opintoja. Lääkehoitoon kouluttamaton työntekijä tarvitsee aina lääkehoitokoulutusta ja -perehdytystä ennen lääkehoidon toteuttamiseen osallistumista.

LÄÄKEHOITON KOULUTETUT HENKILÖT

Lääkehoitoon koulutusta saaneita henkilöitä ovat esimerkiksi lähihoitajat tai sosionomit, joilla on vähintään lähihoitajan lääkehoito-opintoja vastaavat lääkehoito-opinnot suoritettuna.

LÄÄKEHOIDON LISÄKOULUTUS

Perusopetuksessa lääkehoitoon osallistuvalla työntekijällä suositellaan MiniLOP-teoria ja -tentti osioiden suorittamista LOVe-kokonaisuudesta. Kaikille lääkehoitoon osallistuville suositellaan myös Kivun lääkehoito osan 1 suorittamista. Lisäksi suositellaan LOP osa 1:n suorittamista.

Jokaiselle lapsen lääkehoitoon osallistuvalla lapsen yksilölliseen lääkehoitoon perehtyminen on pakollista.

Riittävän koulutuksen, perehtymisen ja kirjallisen luvan saatuaan työntekijä voi:

- antaa lääkkeitä luonnollista tietä, eli tabletteina, kapseleina, liuoksina, silmä- ja korvatippoina, voiteina, laastareina ja peräpuikkoina.

Jos tämän lisäksi on välttämätöntä toteuttaa vaativampaa lääkehoitoa kuten insuliinihoitoa lapsikohtaisen perehdytyksen antaa, näytön vastaanottaa ja luvan myöntää terveydenhuollon ammattihenkilö lapsen hoitovastuussa olevassa terveydenhuollon yksikössä. PKV-lääkehoitoon osallistuville suositellaan suoritettavaksi erillinen lisäosio LOVe-kokonaisuudesta.

Perusopetuksen työntekijän kirjallinen lääkehoitolupa on lapsikohtainen. Teoriaopinnot, näytöt, tentit ja insuliinin pistolupa on voimassa enintään 5 vuotta, mutta jokaisen lapsen lääkehoitoon on kuitenkin perehdytettävä lapsikohtaisesti.

- Anafylaksian hoitoon tarkoitettujen adrenaliini-injektorien käyttö hätätilanteessa ei edellytä kirjallista lupaa.

SUORITUSMERKINNÄT JA PASSIN SÄILYTTÄMINEN

Kun työntekijä läpäisee tentin, passiin merkitään hyväksytty ja tentinvalvoja allekirjoittaa suorituksen. Jos työntekijä ei saa hyväksyttyä tulosta kolmella yrityskerralla, tulee suoritusmerkinnäksi hylätty ja tentinvalvoja allekirjoittaa merkinnän. Passiin mahtuu kolme suorituskertaa, joista jokainen kerta sisältää kolme yritystä.

Perusopetuksessa mahdollisten näyttöjen vastaanottajan tulee olla kokenut, lääkehoitoa toteuttava perusopetuksen työntekijä tai laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö (esim. sairaanhoitaja, kättilö, terveydenhoitaja), jolla on omat lääkehoidon luvat voimassa. Yksi virheetön näyttösuoritus riittää. Hyväksytyn suorituksen jälkeen näytön vastaanottaja kuittaa suorituksen passiin. Luvan allekirjoittaa perusopetuksen yksikön lääkehoidosta vastaava esimies varmistettuaan työntekijän osaamisen.

Insuliinihoidossa olevan lapsen lääkehoitoluvan allekirjoittaa laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö lapsen hoitovastuussa olevassa terveydenhuollon yksikössä.

Alkuperäinen passi jää työntekijälle, kopio säilytetään työyksikössä.

LOP – LÄÄKEOSAAMISEN PERUSTEET

Tämä todistus antaa passissa mainitulle työntekijälle oikeudet teoriaopintojen ja näyttösuoritusten mukaiseen lääkehoidon toteuttamiseen lapsi-, lääke- ja tilannekohtaiseen sopimukseen perustuen. Lupa sisältävät lääkkeet luetaan lapsikohtaisessa luvassa. Lupa on voimassa enintään 5 vuotta teoriaopintojen, tenttien ja näyttöjen osalta.

TEORIAOPINNOT JA TENTIT		
Lääkehoidon osaamisen perusteet (MiniLOP)		
Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:
Kivun lääkehoito (KIPU 1)		
Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:
Lääkehoidon osaamisen perusteet – Teoria (LOP)		
Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:
Pääosin keskushermostoon vaikuttava lääkitys (PKV-lupa)		
Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:

NÄYTÖT

Näytöt (tarvittaessa):	Pvm ja näytön vastaanottajan allekirjoitus:	
☐ Lääkkeen antaminen PEG- ja nenämaha-letkuun	___/___/___	_____
☐ Lääkelaastarin vaihtaminen	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen silmään	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen keuhkoihin	___/___/___	_____
☐ Happipullojen käyttö	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen nenään	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen korvaan	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen iholle	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen emättimeen	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen peräsuoleen	___/___/___	_____
☐ Adrenaliini-injektoren käyttö	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen ihon alle, s.c.	___/___/___	_____
☐ PKV-lääkkeen antaminen luonnollista tietä ja laastarin vaihto	___/___/___	_____
☐ Muu näyttö, mikä _____	___/___/___	_____
☐ Muu näyttö, mikä _____	___/___/___	_____
Päivämäärä ja terveydenhuollon ammattihenkilön allekirjoitus:		

LISÄOSAT

Lääkehoidon koulutuksen lisäosia ovat mm. Kivun lääkehoito (KIPU), Ensihoidon lääkkeet (ENSI LOVE), Mielen terveyden häiriöiden ja päihderiippuvuuksien lääkehoito (PSYK), läkkäiden lääkehoito (GER) ja Lasten lääkehoito (LAS).

Lisäosan nimi:	Teoria ja tentit:	Teoria ja tentit:
Kivun lääkehoito – KIPU 2	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:
Mielen terveyden häiriöiden ja päihderiippuvuuksien lääkehoito - PSYK	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:
lakkäiden lääkehoito - GER	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:
Lasten lääkehoito - LAS	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:
Ensihoidon lääkkeet – ENSI LOVE	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:
_____	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:
_____	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:
_____	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:

Lääkehoitosuunnitelma Perusopetus LIITE 6.

OPPILAAN YKSILÖLLINEN LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA (mallipohja)

Oppilaan nimi	Henkilötunnus
Huoltajien nimet	Puhelinnumerot hoitopäivän aikana
Koulu ja luokka	Vastuhenkilö koulussa

OPPILAAN LÄÄKKEET JA LÄÄKEHOITO

Lääke 1	Lääkkeen nimi ja vahvuus
Sairaus, jonka hoitoon lääkettä käytetään	Lääkkeen säilytysohje
Lääkkeen annostelu/muuta annosteluun liittyvää	

Lääke 2	Lääkkeen nimi ja vahvuus
Sairaus, jonka hoitoon lääkettä käytetään	Lääkkeen säilytysohje
Lääkkeen annostelu/muuta annosteluun liittyvää	

Lääkehoitosuunnitelma Perusopetus LIITE 6.

Huoltajat antavat lääkkeen koulun henkilökunnalle henkilökohtaisesti, alkuperäispakkauksessa, oppilaan nimellä varustettuna, annosteluohjeineen tai valmiiksi annosteltuna. Valmiiksi annosteltu lääke tulee olla asianmukaisesti pakattuna, pakkauksessa tulee näkyä oppilaan nimi, lääkkeen nimi ja vahvuus sekä antojankohta.

Lääkkeitä säilytetään koulussa lukittavassa kaapissa, lääkkeen säilytysohjeen mukaisesti.

Oppilaan lääke tuotu kouluun (pvm): _____

Lääke tai käytetty väline hävitetty (pvm) _____

Hävittäjän nimi: _____

HUOLTAJIEN TAI TERVEYDENHUOLLON AMMATTIHENKILÖN ANTAMA OPPILAAN LÄÄKEHOIDON PEREHDYTYS

Milloin lääkehoitoa tarvitaan
Miten lääke annetaan / lääkkeen antamiseen liittyvää
Mitä muita toimenpiteitä tarvitaan (esim. verensokerin seuranta)
Mitä oireita seurataan
Huoltajiin ollaan yhteydessä seuraavissa tilanteissa

Lääkehoitosuunnitelma Perusopetus LIITE 6.

Ambulanssi kutsutaan seuraavissa tilanteissa
Muita oppilaan hoitoon, lääkehoitoon tai lääkkeeseen liittyvää

Oppilaan yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma on laadittu huoltajien ja oppilasta hoitavan henkilökunnan kanssa yhdessä. Lääkehoitosuunnitelma liitetään lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaan/oppilaan hyvinvointi suunnitelmaan sekä huomioidaan yksikön turvallisuussuunnitelmassa

Vastuhenkilö koulussa/luokassa _____

Huoltajat

_____

_____ / _____ 20_____

JAKELU

Alkuperäinen kpl lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaan/oppilaan hyvinvointisuunnitelmaan

1 kopia huoltajille

1 kopia perusopetuksen yksikköön

1 kopia mahdolliseen muuhun paikkaan esim. iltapäiväkerho

Lähde: Pohjana on käytetty Polvijärven lapsen yksilöllistä lääkehoitosuunnitelmaa

Lääkehoitosuunnitelma Perusopetus LIITE 7.

HENKILÖKUNNAN PEREHDYTYS JA LUPA LÄÄKEHOITOON

Oppilaan nimi: _____

Perehdytettävä työntekijä: _____

Perehdytettävät asiat	Perehdytetty (x)
Milloin lääkehoitoa tarvitaan	
Miten lääke annetaan / lääkkeen antamiseen liittyvää	
Mitä muita toimenpiteitä tarvitaan (esim. verensokerin seuranta)	
Mitä oireita seurataan	
Huoltajiin ollaan yhteydessä seuraavissa tilanteissa	
Ambulanssi kutsutaan seuraavissa tilanteissa	
Muita oppilaan hoitoon, lääkehoitoon tai lääkkeeseen liittyvää	

Perehdytys annettu

Huoltajat

_____

_____ / _____ 20_____

Terveystieteiden ammattihenkilö (tarvittaessa)

_____

_____ / _____ 20_____

Lupa oppilaan yksilöllisen lääkehoidon toteuttamiseen on myönnetty:

Perusopetuksen esimies

_____

_____ / _____ 20_____

JAKELU

alkuperäinen kpl lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaan/oppilaan hyvinvointisuunnitelmaan
1 kopia perusopetuksen yksikköön

Lähde: Pohjana on käytetty Polvijärven lapsen yksilöllistä lääkehoitosuunnitelmaa

LÄÄKKEEN ANTAMINEN ESIOPETUKSESSA/PERUSOPETUKSESSA

(täytettävä myös yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma)

Lapsen nimi _____

Lääkkeen nimi _____

Pvm	Klo	Lääkemäärä	Lääkkeen antaja

Lääkehoitosuunnitelma Perusopetus LIITE 9. LÄÄKEHOIDON PROSESSI

